

ЗМІСТ ЖУРНАЛУ ЗА 2019 р.

ОФІЦІЙНИЙ РОЗДІЛ

Із зали засідань Президії НАН України

7 листопада 2018 року	1	30
14 листопада 2018 року	1	35
19 грудня 2018 року	2	30
16 січня 2019 року	3	25
30 січня 2019 року	3	30
13 лютого 2019 року	4	11
27 лютого 2019 року	4	17
13 березня 2019 року	6	10
27 березня 2019 року	6	16
10 квітня 2019 року	6	22
15 травня 2019 року	7	3
29 травня 2019 року	7	9
12 червня 2019 року	8	14
3 липня 2019 року	9	35
11 вересня 2019 року	10	16
25 вересня 2019 року	11	17
9 жовтня 2019 року	12	54
23 жовтня 2019 року	12	60

ДО 100-РІЧЧЯ НАН УКРАЇНИ

Лобанов Л.М. Розвиток наукових досліджень у Відділенні фізико-технічних проблем матеріалознавства НАН України

1 19

Бершеда Є.Р. Національна академія наук України та державотворення: кадровий внесок ...

4 3

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НАН УКРАЇНИ

Національна академія наук України: підсумки діяльності за 2018 рік та основні напрями подальшої роботи (*сесія Загальних зборів НАН України 25 квітня 2019 р.*)

5 3

Патон Б.Є. Основні підсумки діяльності Національної академії наук України у 2018 році та завдання на наступний період (*доповідь на сесії Загальних зборів НАН України 25 квітня 2019 р.*)

5 7

Виступи

Фіртсов С.О. 3D-технології і 2D-матеріали... 5 14

Гольцев А.М. Кріобіологія та кріомедицина відповідають на виклики часу... 5 19

Суботін В.Г. Співробітництво АТ «Турбоатом» з Національною академією наук України

5 23

Стріха М.В. Чи усвідомлюємо ми українську науку як цілісність?

5 26

Донець О.Д. Співпраця ДП «Антонов» з установами НАН України

5 29

Шиман Л.М. Вирішення питань у галузі техніки і технології матеріалів спеціалізації для забезпечення потреб Збройних Сил України високоточним ракетно-артилерійським озброєнням

5 33

Семиноженко В.П. Північно-Східний науковий центр НАН та МОН України

5 37

Ємець А.І. Національний фонд досліджень України як нова національна інституція для підтримки науки

5 41

Яцків Я.С. Публікаційна активність НАН України та нові тренди Європи щодо відкритого доступу до публікацій

5 44

Грінченко В.Т. Перехід від змісту до форми. Дорога в задзеркалля

5 48

Копиленко О.Л. До питання європейських стандартів у науковій сфері: деякі міркування

5 52

Русанов А.В. Розробки Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Підгорного НАН України в галузі енергетичного машинобудування

5 54

Бобух І.М. Людський капітал та інклюзивний розвиток економіки України: освітньо-наукові чинники

5 58

Рудаковський А.В. Визначення властивостей темної матерії за допомогою астрофізичних та космологічних спостережень

5 62

Онищенко О.С. Національна наукова спадщина — інтелектуальні скарби держави (*доповідь з нагоди вручення Золотої медалі ім. В.І. Вернадського НАН України*)

5 65

Мозер Міхаель. Роздуми про концептуалізацію нової «історії української літературної мови» та її передісторії (доповідь з нагоди вручення Золотої медалі ім. В.І. Вернадського НАН України)	5	69	України «Фундаментальні аспекти відновлювано-водневої енергетики і паливно-комірчанних технологій» (27 лютого 2019 р.)	4	37
Локтев В.М. Periculum in moга (зі стенограми звітної доповіді на Загальних зборах Відділення фізики і астрономії НАН України 24 квітня 2019 р.)	5	72	Ахонін С.В. Тенденції розвитку спеціальної електрометалургії титану в Україні (13 березня 2019 р.)	6	28
Жулинський М.Г. Гуманітарна експансія Росії: історія та сучасність (за матеріалами виступу на сесії Загальних зборів НАН України 25 квітня 2019 р.)	5	84	Геєць В.М. Про виконання цільового наукового проекту «Економічні, техніко-технологічні та екологічні імперативи цільового розвитку енергетики України» (13 березня 2019 р.)	6	37
Документи			Крижанівський Є.І., Єгер Д.О. Про наукове забезпечення видобутку вуглеводневої сировини (27 березня 2019 р.)	6	48
Постанова Загальних зборів НАН України	5	99	Загородній А.Г. Про підсумки виконання цільової комплексної програми НАН України «Грид-інфраструктура і грид-технології для наукових і науково-прикладних застосувань» за 2014–2018 рр. (27 березня 2019 р.)	6	57
З КАФЕДРИ ПРЕЗИДІЇ НАН УКРАЇНИ			Дубодєлов В.І. Створення високотехнологічної бази вітчизняних металургійних мікроробництв на основі фундаментальних і прикладних досліджень в галузі магнітної гідродинаміки, електротехніки та металургії (10 квітня 2019 р.)	6	63
За матеріалами наукових доповідей на засіданнях Президії НАН України			Богданов В.Л. Про хід реалізації Концепції розвитку НАН України на 2014–2023 роки та затвердження плану заходів з її виконання на період 2019–2023 років (10 квітня 2019 р.)	6	68
Лукін О.Ю., Крижанівський Є.І., Геєць В.М. Про перспективи нарощування видобутку нафти і газу в Україні (7 листопада 2018 р.)	1	38	Локтев В.М., Киридон А.М. Про підготовку видання багатотомної «Великої української енциклопедії» (15 травня 2019 р.)	7	13
Боряк Г.В. Діяльність Комісії для вироблення законопроекту про заснування УАН та її роль у створенні Академії (14 листопада 2018 р.)	1	55	НауMOVEць А.Г. Про стан реалізації Меморандуму про співробітництво між Національною академією наук України та Українським союзом промисловців і підприємців (15 травня 2019 р.)	7	20
Лібанова Е.М. Про основні положення Національної доповіді «Українське суспільство: міграційний вимір» (19 грудня 2018 р.)	2	36	Шуба Я.М. Біофізика канцерогенезу простати: новий погляд на проблему (29 травня 2019 р.)	7	25
Шульга М.Ф. Про виконання цільової комплексної програми наукових досліджень НАН України «Наукове забезпечення розвитку ядерно-енергетичного комплексу та перспективних ядерних технологій» (16 січня 2019 р.)	3	34	Яцків Я.С. Про заходи з відзначення 75-річчя від дня заснування Головної астрономічної обсерваторії НАН України (29 травня 2019 р.)	7	33
Бондар М.В. Перспективи розвитку молекулярної спектроскопії в Україні (30 січня 2019 р.)	3	42	Воеводін В.М. Дослідження і розробки в галузі радіаційного матеріалознавства для забезпечення сталої ядерної енергетики України (12 червня 2019 р.)	8	20
Пирожков С.І. Про підсумки виконання Секцією суспільних і гуманітарних наук НАН України цільових програм наукових досліджень НАН України в 2016–2018 рр. (30 січня 2019 р.)	3	49	НауMOVEць А.Г. Про виконання науково-технічних проектів установ НАН України у 2018 році (12 червня 2019 р.)	8	28
Афанасьєв С.О. Біоіндикація екологічного стану річкових систем України в аспекті імплементації директив ЄС у галузі довкілля (13 лютого 2019 р.)	4	23	Русанов А.В. Науково-технічні розробки Інституту проблем машинобудування ім. А.М. Під-		
Кириленко О.В. Про виконання цільової програми наукових досліджень НАН України «Науково-технічні основи енергетичного співробітництва між Україною та Європейським Союзом» (Об'єднання-3) (13 лютого 2019 р.)	4	32			
Солонін Ю.М. Про виконання цільової комплексної програми наукових досліджень НАН					

горного НАН України в галузі сучасної енергетики та високотехнологічного машинобудування (3 липня 2019 р.)	9	43
Буйських А.В. Сучасні археологічні відкриття в Національному історико-археологічному заповіднику «Ольвія» НАН України (3 липня 2019 р.)	9	50
Довгий С.О. Щодо стану та перспектив розвитку наукової освіти в Україні (11 вересня 2019 р.)	10	24
Савчук М.М. Захист інформаційних технологій та кібербезпека (25 вересня 2019 р.)	11	23
Рагуля А.В. Прогресивні технології спікання матеріалів у електромагнітних полях (9 жовтня 2019 р.)	12	65
Лисенко О.Є. Початок Другої світової війни та Україна в сучасному науковому дискурсі (9 жовтня 2019 р.)	12	71
Головач Ю.В. Статистична фізика складних систем — новий напрям міждисциплінарних досліджень (23 жовтня 2019 р.)	12	80
Дирда В.І. Сейсмостійкість будівель і споруд та віброзахист важких гірничих машин (23 жовтня 2019 р.)	12	87

СТАТТІ ТА ОГЛЯДИ

Комісаренко С.В., Романюк С.І. Нова стратегія боротьби з раком, або як працюють «гальма» системи імунітету (<i>Нобелівська премія з фізіології та медицини 2018 року</i>)	2	44
Негрійко А.М., Яценко Л.П. Нові інструменти, створені світлом (<i>Нобелівська премія з фізики 2018 року</i>)	2	58
Романюк С.І., Комісаренко С.В. Молекулярна біологія та імунологія революціонують хімію, або як скерувати еволюцію протеїнів на благо людства (<i>Нобелівська премія з хімії 2018 року</i>)	2	69
Сергієнко І.В. Академічні інститути і Київська політехніка: традиції співпраці	5	106
Тринько Р.І., Бомба М.Я., Сливка М.М. Рациональне водокористування як чинник національної безпеки України	6	83
Хвесик М.А., Обиход Г.О. Природно-ресурсна сфера України: стан та шляхи збереження	7	36
Акімов І.А., Костошин В.А., Корнеєв В.О. Червона книга України: стан та напрями розвитку	7	45
Халатов А.А., Доник Т.В. Модульні енергетичні установки на основі газової турбіни: перспективний шлях розвитку ядерної енергетики	7	56

Мех О.А., Бублик С.Г. Синхронізація системи нормативно-правового забезпечення науково-технологічної сфери України: проблеми і перспективи	7	64
Сергієнко І.В., Хіміч О.М. Математичне моделювання: від МЕЛІМ до екзафлопсів	8	37
Бобух І.М., Щегель С.М., Герасімова О.А. Гендерна інклюзія в економіці: дисбаланси в оплаті праці	8	51
Руденко Л.Г. Світоглядна орієнтація розвитку людства і її сприйняття в Україні	9	57
Дідух Я.П., Вакаренко Л.П. Кадастр біотопів як основа збереження землі при ринкових відносинах	9	70
Монастирська Г.В. Система оплати праці в НАН України: стратегія і особливості реформування	10	51
Долінський А.А., Ободович О.М. Реалії сьогодення та перспективи виробництва біоетанолу як компонента сумішевих палив	11	29
Єгоров І.Ю., Жукович І.А., Артюшенко В.В. Проміжні результати та проблеми впровадження методики оцінювання ефективності діяльності наукових установ НАН України	11	38
Мацуї В.М., Науменко У.З., Александров О.Л., Кузьманенко Г.О. Проблеми бурштинового Полісся України, пов'язані з освоєнням розсіпів бурштину-сукциніту	11	45
Романюк С.І., Комісаренко С.В. Механізми адаптації клітин до гіпоксії, або як «перекрити кисень» злоякісній пухлині (<i>Нобелівська премія з фізіології та медицини 2019 року</i>)	12	3
Новосядлий Б.С. Відкриття, що дали змогу по-новому подивитися на Всесвіт (<i>Нобелівська премія з фізики 2019 року</i>)	12	20
Крячко І.П. Мисливці за екзопланетами (<i>Нобелівська премія з фізики 2019 року</i>)	12	28
Кириллов С.О. Перезаряджуваний світ (<i>Нобелівська премія з хімії 2019 року</i>)	12	33
Лібанова Е.М. Новий підхід до боротьби з бідністю: методи дослідження, результати, уроки для України (<i>премія з економіки пам'яті Альфреда Нобеля 2019 року</i>)	12	43

МОЛОДІ ВЧЕНІ

За матеріалами наукових повідомлень на засіданнях Президії НАН України		
Хрїпта Н.І. Проблема біомеханічної сумісності металевих матеріалів медичного призначення та шляхи її вирішення (27 лютого 2019 р.)	4	42

Чернишенко В.О. Механізми екстрасудинного та внутрішньосудинного тромбоемболізації: фундаментальні дослідження для потреб клінічної практики (27 лютого 2019 р.) 4 50

Лайко О.І. Перспективи розвитку інвестиційної системи України (27 лютого 2019 р.) 4 57

Терлецька К.В. Моделювання гравітаційних течій в океанах та внутрішніх водоймах (11 вересня 2019 р.) 10 31

Муха Ю.П. Плазмонні моно- та біметалічні наночастинки золота і срібла як перспективні засоби комплексної терапії онкозахворювань (11 вересня 2019 р.) 10 38

Ясіньська А.Ю. Питання електоральної невідповідності громадян України в контексті досвіду європейських країн (11 вересня 2019 р.) 10 44

ПОДІЇ

Презентація результатів виконання бюджетної програми «Підтримка розвитку пріоритетних напрямів наукових досліджень» у 2018 р. 3 3

«Хочу гранично відверто висловитися» (презентація нової книги В.П. Горбуліна «Мій шлях у задзеркалля. Не лише дорожні нотатки») 4 93

Талановиті молоді вчені та студенти отримали премії НАН України за кращі наукові роботи і грамоти Президії НАН України 5 100

XIII Всеукраїнський фестиваль науки. 6 3

«Космічні технології: сьогодні і майбутнє» — формат буде продовжений. 7 76

Голосіївській обсерваторії — 75 (спільне задання Бюро Відділення фізики і астрономії НАН України і вченої ради Головної астрономічної обсерваторії НАН України) 8 67

Діденко Ю.В. Лідер науки України — 2019. Web of Science Award 11 66

НАУКА І СУСПІЛЬСТВО

Їжак О.І., Мерніков Г.І. Сучасна система міжнародних відносин — стан, виклики, загрози, можливі сценарії 2 3

Пирожков С.І., Хамітов Н.В. Євроатлантичний вектор України: реальні перспективи і небезпеки 6 73

Горбулін В.П. Забезпечення оборони та безпеки України: актуальні проблеми і шляхи їх вирішення 9 3

Юркова О.В. «Реквізиція по-більшовицьки», або як пансіон графині Левашової став власністю Української Академії Наук 9 19

Єрмоленко А.М. Академічна філософія як «нове просвітництво» для діалогічної цивілізації 11 3

Яцків Я.С. Хочу за науку замовити слово 11 13

ІНТЕРВ'Ю

За підсумками року (інтерв'ю Президента НАН України академіка Б.Є. Патона) 1 3

Майбутнє настане, навіть якщо ми не готові до нього (інтерв'ю з членом-кореспондентом НАН України В.А. Кордюмом) 8 3

Світло, застигле в часі (інтерв'ю з членом-кореспондентом НАН України С.Г. Одуловим) 10 3

МІЖНАРОДНЕ СПІВРОБІТНИЦТВО

Витязь С.П., Дучиць Л.П., Медведєва О.В. Наукові взаємозв'язки білоруських та українських археологів у XIX–XX ст. 3 71

Кіктенко В.О., Гончарук А.З., Гюбова Є.В. 40 років Політики реформ і відкритості Китаю 4 68

НАУКОМЕТРІЯ

І ВИДАВНИЧА СПРАВА

Степовик Д.В. Кіноплакат: мистецтво, реклама чи дизайн? 1 85

Вашуленко О.С., Костриця О.П., Попович О.С. Еволюція залежності публікаційної активності вчених від віку за останні півстоліття 3 79

Болкотун З.А., Радченко А.І. Наукова періодика: традиції та інновації — відповіді на виклики сьогодення (IX Науково-практична конференція) 7 89

Мриглод О.І., Назаровець С.А. Наукометрія та управління науковою діяльністю: вкотре про світове та українське 9 81

Радченко А.І., Коваль Н.В. Монополізованість періодики НАН України хіміко-біологічного спрямування 10 63

НАУКОВІ НАПРЯМИ

Царенко П.М., Вассер С.П. Фікологічний напрям в Академії наук України: здобутки та персоналії 3 56

Шемшученко Ю.С., Скриптюк О.В. Академічні наукові школи в галузі державознавства і правознавства (до 70-річчя від часу заснування Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України) 4 83

Мриглод І.М., Іванків О.Л. Інститут фізики конденсованих систем НАН України: дорога довжиною у півстоліття. 10 69

Інститут геохімії, мінералогії та рудоутворення ім. М.П. Семененка НАН України та його мінералогічний музей 11 53

НАУКОВА СПАДЩИНА

Кушнір Р.М., Фелонюк А.В. Наукове товариство імені Шевченка: історія, сьогодення, майбутнє 1 64

Бондар М.В., Негрійко А.М., Рябченко С.М. Історія і сьогодення Інституту фізики Національної академії наук України (до 90-річчя від часу заснування Інституту) 2 86

Борисенко О.А. Самородок, огранений невтомною працею (до 100-річчя від дня народження академіка НАН України О.В. Погорелова) 3 85

Локтєв В.М., Лобанов Л.М., Уваров В.М. Блискучий дослідник у галузі фізичного матеріалознавства і нанотехнологій (до 70-річчя від дня народження академіка НАН України А.П. Шпака) 5 114

Богданов В.Л. Видатний організатор вітчизняної науки (до 70-річчя від дня народження академіка НАН України А.П. Шпака) 5 123

Шереметьєв О.В., Кравченко І.Ф. Творець двигунів високої надійності і великого ресурсу (до 90-річчя від дня народження члена-кореспондента НАН України Ф.М. Муравченка) 6 93

Загородній А.Г., Локтєв В.М., Самойленко А.М. Геній науки (до 110-річчя від дня народження академіка М.М. Боголюбова) 8 73

Дмитрієв О.П. Життя, присвячене науці, — кроки за горизонт (до 90-річчя від дня народження академіка НАН України Д.М. Гродзинського) 8 83

Бондаренко С.І. Борис Ієреміївич Веркін — організатор і керівник науково-технічних розробок ФТІНТу (до 100-річчя від дня народження академіка Б.І. Веркіна) 9 95

Жалко-Титаренко В.П. Життєпис української мікробіології (пам'яті академіка В.Г. Дроботька) 11 72

Самойленко А.М., Задерей П.В., Задерей Н.М., Нефьодова Г.Д. Український математик Владислав Кирилович Дзядик (до 100-річчя від дня народження) 12 94

ЛЮДИ НАУКИ

Патон Б.Є. Служіння державі (до 80-річчя академіка НАН України В.П. Горбуліна) 1 90

Богданов В.Л., Жук О.П. Видатний український учений-механік (до 80-річчя академіка НАН України О.М. Гузя) 1 97

Чикрій А.О. Мистецтво керувати — це кібернетика (до 90-річчя академіка НАН України В.М. Кушніевича) 3 97

Матвєєв В.В., Харченко В.В., Зіньковський А.П. Видатний вчений, мудрий керівник і наставник, надійний колега (до 90-річчя академіка НАН України В.Т. Троценка) 5 129

Шапвалов В.О., Шейко І.В. Патонівська школа: все життя в науці (до 80-річчя академіка НАН України Г.М. Григоренка) 8 89

Антонюк О.В., Михайлець В.А. Математика — музика життя (до 70-річчя члена-кореспондента НАН України А.Н. Кочубєя) 8 94

Бондаренко В.М., Любащенко В.В., Сисак Я.П. Алгебра — симфонія душі (до 75-річчя члена-кореспондента НАН України Ю.А. Дрозда) 10 87

Жулинський М.Г. Фундатор української літературної компаративістики (до 90-річчя академіка НАН України Д.С. Наливайка) 11 77

Троценко В.Т., Зіньковський А.П. Завжди на вістрі нових ідей та в пошуку оригінальних рішень (до 90-річчя академіка НАН України В.В. Матвєєва) 11 82

Завілопуло А.М. Перша жінка — директор Інституту електронної фізики НАН України (до 60-річчя доктора фізико-математичних наук Г.М. Гомонай) 12 102

ВІТАЄМО

90-річчя

академіка НАН України М.І. Гасика 6 99

чл.-кор. НАН України О.Ф. Аксьонова 10 94

чл.-кор. НАН України О.В. Коркушка 2 102

чл.-кор. НАН України О.Я. Олійника 11 90

чл.-кор. НАН України Є.С. Рудакова 4 101

чл.-кор. НАН України М.С. Соскіна 4 100

80-річчя

академіка НАН України О.Г. Білоруса 10 92

академіка НАН України В.І. Дубодєлова 4 99

академіка НАН України А.О. Морозова 5 134

академіка НАН України О.В. Палагіна 7 95

академіка НАН України П.Д. Фоміна 9 106

академіка НАН України М.Ф. Харченка 10 93

чл.-кор. НАН України В.П. Бондаренка 1 105

чл.-кор. НАН України В.Ф. Губарева 9 108

чл.-кор. НАН України Ю.М. Ковалєва 1 102

чл.-кор. НАН України В.Л. Мазура 10 95

чл.-кор. НАН України О.Г. Резнікова 11 91

чл.-кор. НАН України А.В. Риндич	1 104	чл.-кор. НАН України В.М. Даниленка	11 93
чл.-кор. НАН України І.Г. Скрипаля	3 101	чл.-кор. НАН України В.О. Ємельянова	12 106
чл.-кор. НАН України В.П. Хилі	1 103	чл.-кор. НАН України В.А. Жовтянського	2 105
чл.-кор. НАН України І.С. Чернишенка	1 106	чл.-кор. НАН України В.Ф. Клепікова	7 96
75-річчя		чл.-кор. НАН України О.П. Реєнта	5 135
академіка НАН України В.М. Шульги	8 98	чл.-кор. НАН України О.О. Тараненка	6 101
чл.-кор. НАН України В.А. Білоуса	4 102	чл.-кор. НАН України Н.М. Фіалко	12 107
чл.-кор. НАН України О.М. Григорьєва	2 103	чл.-кор. НАН України Л.І. Шевченко	8 99
чл.-кор. НАН України М.Ю. Євтушенка	1 107	60-річчя	
чл.-кор. НАН України Г.Я. Колбасова	9 109	чл.-кор. НАН України С.О. Афанасьєва	8 100
чл.-кор. НАН України В.О. Кочелапа	10 97	чл.-кор. НАН України М.В. Бондаря	7 97
чл.-кор. НАН України М.П. Куліша	10 96	чл.-кор. НАН України О.М. Бородіної	4 104
чл.-кор. НАН України А.В. Нарівського	4 103	чл.-кор. НАН України В.Ю. Денисова	6 102
чл.-кор. НАН України С.Г. Одулова	11 92	чл.-кор. НАН України І.М. Притули	10 98
чл.-кор. НАН України М.Д. Тронька	2 104	чл.-кор. НАН України О.О. Рафальського	10 100
70-річчя		чл.-кор. НАН України Л.М. Шимана	10 99
академіка НАН України Ю.Ю. Глеби	6 100	50-річчя	
академіка НАН України Г.А. Скрипник	9 107	чл.-кор. НАН України А.О. Костікова	12 108
чл.-кор. НАН України В.П. Андрущенко	1 108	40-річчя	
чл.-кор. НАН України В.Д. Базилевича	5 136	чл.-кор. НАН України С.В. Іванова	5 137